

Warszawa, 05 października 2017 r.

PROTOKÓŁ
z II posiedzenia Polskiej Rady Języka Migowego

Drugie posiedzenie Polskiej Rady Języka Migowego drugiej kadencji odbyło się w dniu 5 października 2017 r. o godz. 11.00 w Ministerstwie Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, ul. Nowogrodzka 1/3/5, w Warszawie.

Pomiędzy pierwszym i drugim posiedzeniem Minister Nauki i Szkolnictwa Wyższego zgłosił na swojego przedstawiciela w Polskiej Radzie Języka Migowego **Pana Grzegorza Piątkowskiego**.

Do czasu rozpoczęcia niniejszego posiedzenia nie wpłynęło od Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego zgłoszenie Jego przedstawiciela do Polskiej Rady Języka Migowego drugiej kadencji.

Zgodnie z listą obecności, stanowiącą zał. nr 1 do protokołu, w posiedzeniu wzięli udział następujący członkowie Rady:

- Krzysztof Michałekiewicz – Sekretarz Stanu w Ministerstwie Rodziny Pracy i Polityki Społecznej, Pełnomocnik Rządu do Spraw Osób Niepełnosprawnych,
- Bartosz Czyczyn (Ministerstwo Spraw Wewnętrznych),
- Joanna Wilewska (Ministerstwo Edukacji Narodowej),
- Grzegorz Piątkowski (Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego)
- Bolesław Cieślik (Ministerstwo Sprawiedliwości),
- Elżbieta Cegiełkowska-Koczy (Ministerstwo Cyfryzacji),
- Ewa Murawska-Najmiec (Krajowa Rada Radiofonii i Telewizji)
- dr Małgorzata Czajkowska-Kisil (przedstawiciel środowiska osób niesłyszących),
- Monika Inglot-Werner (przedstawiciel środowiska osób niesłyszących),
- dr Paweł Rutkowski (przedstawiciel środowiska osób niesłyszących),
- Edward Pukło (przedstawiciel środowiska osób niesłyszących),
- Małgorzata Talipska (przedstawiciel środowiska osób niesłyszących),
- Maciej Pilecki (przedstawiciel środowiska osób niesłyszących),
- dr Aleksandra Borowicz (przedstawiciel środowiska osób niesłyszących),

- Grzegorz Kozłowski (przedstawiciel środowiska osób niesłyszących) wraz z przewodnikiem

oraz:

- Pan Mirosław Przewoźnik – Dyrektor Biura Pełnomocnika Rządu ds. Osób Niepełnosprawnych,
- Pani Małgorzata Wenek – specjalista w Biurze Pełnomocnika Rządu ds. Osób Niepełnosprawnych,

Swoją nieobecność na posiedzeniu Polskiej Rady Języka Migowego Pani **Kajetana Maciejska-Roczán** (*przedstawiciel środowiska osób niesłyszących*) usprawiedliwiła drogą elektroniczną.

Wszystkie osoby obecne na posiedzeniu podpisały listę obecności.

Posiedzenie na język migowy tłumaczył p. Tomasz Smakowski.

Na wstępie posiedzenia **Pełnomocnik Rządu do Spraw Osób Niepełnosprawnych Sekretarz Stanu w Ministerstwie Rodziny Pracy i Polityki Społecznej Pan Krzysztof Michałkiewicz** wręczył dwa powołania na członków Rady: nieobecnej na poprzednim posiedzeniu **Pani Ewie Murawskiej-Najmiec** jako przedstawicielowi Krajowej Rady Radiofonii i Telewizji oraz **Panu Grzegorzowi Piątkowskiemu** przedstawicielowi Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego.

Następnie przystąpiono do ustalenia porządku obrad.

Pełnomocnik Rządu do Spraw Osób Niepełnosprawnych w nawiązaniu do wcześniejszych już dyskusji przypomniał, że ustalone zostało, iż absolutnym priorytetem w pracach Rady jest certyfikacja tłumaczy i zaproponował, aby dyskusja dotyczyła przede wszystkim tego tematu i ewentualnej pracy zespołu zajmującego się tym zagadnieniem i przygotowaniem propozycji rozwiązań. Natomiast w odniesieniu do innych zespołów zaproponował, aby dyskusję rozpocząć od wskazania zadań stawianych przed zespołami, a dopiero w następnej kolejności powoływaniem ewentualnych zespołów do realizacji konkretnych działań.

Ponadto Pełnomocnik Rządu do Spraw Osób Niepełnosprawnych przeprosił uczestników posiedzenia, że ok. godziny 13.00. będzie musiał opuścić posiedzenie ponieważ musi udać się na posiedzenie Rady Nadzorczej PFRON. Na posiedzeniu pozostanie Dyrektor Biura Pełnomocnika Rządu do Spraw Osób Niepełnosprawnych pan Mirosław Przewoźnik.

W wyniku dyskusji ustalono następujący porządek obrad:

1. Zapoznanie się nowych członków II kadencji PRJM;

2. Przyjęcie protokołu bez zmian lub dyskusja nad zmianami i ich zatwierdzenie;
3. Informacja i dyskusja na temat stanu prawnego i możliwości dofinansowania do tłumaczy ze środków publicznych;
4. Dyskusja nad powołaniem zespołu problemowego do spraw certyfikacji tłumaczy polskiego języka migowego, systemu językowo-migowego, tłumaczy-przewodników SKOBN i ewentualne jego powołanie;
5. Dyskusja nad ustaleniem propozycji kolejnych zadań do realizacji przez Radę;
6. Dyskusja nad powołaniem zespołu lub zespołów problemowych.
7. Sprawy różne;
8. Zakończenie obrad

Ad. 1.

Pani Przewodnicząca Małgorzata Talipska poprosiła członków Rady, aby przedstawili się, przybliżając obecnym swoje działania na rzecz środowiska osób głuchych, cel który przyświeca ich udziałowi w pracach PRJM i podali również swój znak w języku migowym, zastępujący literowanie imienia i nazwiska, jeśli ktoś taki posiada.

Pan drPaweł Rutkowski – jest pracownikiem Uniwersytetu Warszawskiego w Pracowni Lingwistyki Migowej, która zajmuje się badaniami lingwistycznymi nad polskim językiem migowym. Był członkiem Rady także pierwszej kadencji. Ma nadzieję m.in. przybliżyć punkt widzenia poprzedniej Rady na poruszane kwestie. Posiada znak migowy.

Pan Grzegorz Kozłowski – obecnie jest prezesem Zarządu Polskiej Fundacji Osób Słabosłyszących, do niedawna był Przewodniczącym Towarzystwa Pomocy Głuchoniewidomym. Szczególnie bliskie są mu kwestie i różne metody komunikacji osób głuchoniewidomych. Znakiem Go określającym, najczęściej pokazywanym, jest aparat słuchowy, mikrofon lub broda.

Pan Bolesław Cieślik – jest Naczelnikiem Wydziału Tłumaczy Przysięgłych . Interesowałaby go szczególnie problematyka certyfikacji tłumaczy języka migowego. Znak nie ma.

Pan Grzegorz Piątkowski – Jest członkiem Gabinetu Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego. Jest również Rzecznikiem Praw Absolwenta w tym Ministerstwie. W Krakowie jest fundatorem Fundacji Rozwoju Polski, w której starają się pomagać również osobom z niepełnosprawnościami. Nie ma swojego znaku.

Pan Bartosz Czyczyn – jest pracownikiem Wydziału Skarg Wniosków i Petycji Biura Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji. Jako członek Rady służyć będzie swoją wiedzą z zakresu bezpieczeństwa publicznego. Nie posiada znaku.

Pan Edward Pukło – jest osobą niesłysząca ale posługuje się również mową. Jest przedstawicielem dwóch rzeszowskich stowarzyszeń: Centrum Edukacji i Wsparcia Res-Gest oraz Stowarzyszenia Rozwoju „Pitagoras”. Ma nadzieję, że będzie współpracować w różnych

dziedzinach: certyfikacji, dofinansowania tłumaczy, kwestiach edukacji osób niesłyszących czy służby zdrowia. Środowisko osób niesłyszących w całej Polsce ma ogromny problem z dostępem do medycyny i kształcenia. Jest bardzo wiele spraw, które trzeba poprawić i w związku z tym poruszyć na Radzie. Posiada znak migowy.

Pan Mirosław Przewoźnik – jest Dyrektorem Biura Pełnomocnika Rządu do Spraw Osób Niepełnosprawnych. Współpracował ze środowiskiem osób głuchych jeszcze w Rzeszowie, gdzie np. podejmowane były inicjatywy wspólnie z Polskim Związkiem Głuchych. Służy wsparciem i pomocą Pełnomocnikowi Rządu do Spraw Osób Niepełnosprawnych Panu Krzysztofowi Michałkiewiczowi.

Pan Krzysztof Michałkiewicz – jest Pełnomocnikiem Rządu do Spraw Osób Niepełnosprawnych, Sekretarzem Stanu w Ministerstwie Rodziny Pracy i Polityki Społecznej i z urzędu Wiceprzewodniczącym Polskiej Rady Języka Migowego.. Cieszy się z udziału w Radzie przedstawicieli różnych resortów. W tym roku Polska obchodzi pięciolecie ratyfikacji Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych. Celem tej Konwencji jest popieranie, ochrona i zapewnienie pełnego i równego korzystania ze wszystkich praw człowieka i podstawowych wolności przez wszystkie osoby niepełnosprawne oraz popieranie i poszanowanie ich przyrodzonej godności. Oczywiście wśród osób niepełnosprawnych grupą, która wymaga od Rządu specjalnego zainteresowania są osoby głuche i oczywiście ma nadzieję, że z kolegami z innych resortów przyczynią się do tego, żeby prawa zawarte w Konstytucji były nie tylko przestrzegane w odniesieniu do osób głuchych ale także żeby mieli możliwość z nich korzystania. Na pewno pierwszą sprawą, którą trzeba wykonać, to udostępnić osobom głuchym możliwość korzystania z kontaktu z państwem, resortami, służbą zdrowia...

Pani Małgorzata Talipska – przedstawiła swój znak. Reprezentuje kilka organizacji pozarządowych. Zajmuje się polityką społeczną. Jest związana z Uniwersytetem Warszawskim. Ważne jej zdaniem jest zabezpieczenie życia osób niesłyszących ale też dostęp do tłumaczy.

Pani Monika Ingot-Werner – przedstawiła swój znak, który pochodzi od imienia: litera M. Jest słyszącym dzieckiem niesłyszących rodziców, stąd Jej znajomość języka migowego i środowiska osób niesłyszących. Jest założycielem i obecnie Sekretarzem Stowarzyszenia „Równość człowieka głuchego”, które zrzesza osoby niesłyszące, organizując im różne aktywności w życiu społecznym, zawodowym. Jest również pracownikiem urzędu miasta wydziału zdrowia i spraw społecznych. Zajmuje się tam dofinansowaniem do sprzętu rehabilitacyjnego, ortopedycznego i środków pomocniczych, turnusów rehabilitacyjnych itp. Beneficjentami dofinansowania są także osoby niesłyszące i stąd wie jak wygląda ich

przeprawa przez urząd, przez instytucje publiczne. Jest również tłumaczem języka migowego na uczelniach wyższych. Pracuje ze studentami niesłyszącymi tłumacząc im wszelkiego rodzaju zajęcia.

Pani Elżbieta Cegielkowska-Koczy – jest Naczelnikiem Wydziału Komunikacji w Ministerstwie Cyfryzacji. W urzędzie korzysta się z dostępu do aplikacji Migam, dzięki czemu osoby niesłyszące mają możliwość rozmawiania z pracownikami w Ministerstwie. Podczas konferencji korzysta się również z profesjonalnych tłumaczy języka migowego.

Pan Maciej Pilecki – reprezentuje południe Polski: Bielsko-Białą i całe Podbeskidzie, w tym Małopolskę i Śląsk, świadcząc usługi tłumacza dla grupy niesłyszących z tamtych terenów. Prowadzi Stowarzyszenie, które nazywa się Grupa Wsparcia dla Niesłyszących i Ich Rodzin „Podbeskidzie” w Bielsku-Białej. Skupia ono ok. 300 osób niesłyszących z południowej Polski. Jest słyszącym dzieckiem niesłyszących rodziców, stąd zna język migowy. Jest również nauczycielem akademicki. W pracach Rady chciałby skupić się na certyfikacji tłumaczy języka migowego i dostępności tłumacza w urzędach, szpitalach, poradniach, przychodniach bo jest z tym problem na tym terenie. Posiada znak migowy.

Pani dr Aleksandra Borowicz – pracuje na Pedagogice Specjalnej Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego, której jest współzałożycielem oraz której program jest współtwórcą, w szczególności w zakresie surdopedagogiki. Pracuje też w centrum edukacji niesłyszących. Od ponad 15 lat zajmuje się wsparciem środowiska akademickiego, szczególnie studentów zmagających się z różnymi problemami ze słyszeniem. Jest twórcą Koła Studentów Niesłyszących i Słabosłyszących „Surdus Loquens”, gdzie starają się łamać różne stereotypy, wobec środowiska osób niesłyszących. Poza znajomością języka migowego jest transliteratorem metod fonogestów o czym również chciałaby w ramach Rady porozmawiać. Znak migowy posiada od nazwiska: Borowicz=borowik=grzyb. Tak migają Ją studenci.

Pani Joanna Wilewska – jest Dyrektorem Departamentu Wychowania i Kształcenia Integracyjnego w Ministerstwie Edukacji Narodowej, gdzie między innymi przygotowuje się rozwiązania, dotyczące edukacji dzieci z uszkodzonym słuchem. Dlatego też język migowy jako metoda wspomagająca nauczanie jest w kręgu zainteresowania resortu. Przez wiele lat była dyrektorem szkoły w której uczyły się dzieci niesłyszące, które migały Ją po prostu Dyrektor.

Pani dr Małgorzata Czajkowska-Kisil – jest surdopedagogiem. Od 27 lat związana jest z Instytutem Głuchoniemych w Warszawie. Naukowo zajmuje się badaniem języka migowego i jest związana z Uniwersytetem Warszawskim gdzie była tłumaczem, lektorem

języka migowego, trenerem tłumaczy, którzy studiowali na studiach podyplomowych organizowanych na UW. Współpracuje z Instytutem Lingwistyki Migowej i Panem dr. Pawłem Rutkowskim. Jako członek Rady jest przedstawicielem Stowarzyszenia CODA Polska – Słyszące Dzieci Niesłyszący Rodzice. Jest zasadniczo zainteresowana każdym aspektem już podawanym przez przedstawiających się członków Rady, choć pewnym priorytetem jest podniesienie rangi tłumaczeń języka migowego w Polsce i skodyfikowanie tego w jakiś przystępny sposób, aby to było równie dobrze zorganizowane, jak to ma miejsce w innych krajach. Posiada znak migowy.

Pani Ewa Murawska-Najmiec – była również członkiem Rady pierwszej kadencji pod przewodnictwem profesora B. Szczepankowskiego. Teraz również jest przedstawicielką Krajowej Rady Radiofonii i Telewizji. Pracuje w Departamencie Strategii Biura KRRiT. W zakresie swoich obowiązków zajmuje się m.in. edukacją medialną i sprawami dotyczącymi osób niepełnosprawnych. Chciałaby być dla Rady szeroko rozumianym „tłumaczem” zawilości kwestii audiowizualnych. Zasiada również w zespole ds. opracowania rozwiązań w zakresie poprawy sytuacji osób niepełnosprawnych pod przewodnictwem Pana Ministra. Nie posiada znaku migowego.

Pani Przewodnicząca podziękowała członkom Rady za przedstawienie się i podsumowała stwierdzeniem, że część osób posiada swoje znaki migowe i być może w trakcie prac Rady pozostałe osoby również go uzyskają, tak aby nie nadawać ich w sposób sztuczny.

Ad. 2.

Pani Przewodnicząca Małgorzata Talipska zgłosiła dwie uwagi do projektu protokołu z pierwszego posiedzenia Rady:

- poprawienie imienia tłumacza języka migowego : powinno być: Tomasz a jest Robert,
- przereklamowanie treści dotyczące informacji o działalności Przewodniczącej PRJM. Jest: „Pracowała na rzecz środowiska osób głuchych m.in. w ramach Fundacji KOKON, Instytutu Polskiego Języka Migowego, działa zawodowo na Uniwersytecie Warszawskim, od liceum w Młodzieżowej Radzie Warszawy i jest Przewodniczącą Zespołu ds. osób Niepełnosprawnych.”

Powinno być: „Pracowała na rzecz środowiska osób głuchych m.in. w ramach Instytutu Spraw Głuchych, Fundacji KOKON, Instytutu Polskiego Języka Migowego, pracuje zawodowo na Uniwersytecie Warszawskim. W liceum była w Młodzieżowej Radzie Warszawy. Jest członkiem Komisji Ekspertów ds. Głuchych przy RPO oraz Społecznej Rady ds. Osób Niepełnosprawnych w m.st. Warszawie.”

Pani Przewodnicząca poprosiła również, aby Rada nie otrzymywała projektu protokołu tuż przed następnym posiedzeniem, tylko wcześniej, tak aby można było odpowiednio zaplanować porządek obrad kolejnego posiedzenia. Najlepiej gdyby to było w ciągu dwóch tygodni od odbytego posiedzenia.

Nie zgłoszono więcej poprawek.

Ustalono, że po naniesieniu poprawek protokołów zostanie przyjęty na kolejnym posiedzeniu Rady.

Ustalono również, że członkowie Rady będą ewentualne uwagi do protokołu przysłali przed posiedzeniem Rady w trybie rejestruj zmiany, tak aby można było je nanieść i poprawiony protokół przygotować do przyjęcia podczas najbliższego posiedzenia.

Ad. 3.

Pani Przewodnicząca omówiła aktualny stan prawny i możliwości dofinansowania do tłumaczy ze środków publicznych oraz trudności związane z realizacją faktycznego prawa osoby głuchej z korzystania z usługi tłumacza języka migowego w ramach zadań powiatu. W powiatach nie ma wniosków o dofinansowanie tłumacza. Służby powiatowe tłumaczą tę sytuację, że nie było wcześniej takiej potrzeby ponieważ nie zgłosiła się osoba uprawniona.

Pani Monika Ingot-Werner przedstawiła, jak faktycznie taka procedura wygląda w samorządzie powiatowym, jak również w kontekście konieczności sprawnego załatwienia sprawy przez osobę głuchą oraz możliwości finansowania tego zadania powiat. Procedura i wnioski są na tyle skomplikowane, że osoba głucha już na tym etapie potrzebuje tłumacza języka migowego. Zauważyła również, że środki finansowe na ten cel są dostępne zasadniczo od maja do listopada (kiedy fundusze się kończą). Osoba głucha, która złożyła wniosek może dostać dofinansowanie dopiero po podpisaniu umowy przez samorząd powiatów, a ten dostaje środki finansowe w okolicach kwietnia. Osoby uprawnione nie składają wniosków, bo wizyta u lekarza jest potrzebna w konkretnej sytuacji i trwa np. godzinę. Tłumacz musi wystawić dokument potwierdzający realizację takiej usługi, np. rachunek. Godzina jego pracy kosztuje może 50-70 zł. Żaden głuchy nie będzie biegał i gromadził różnych dokumentów, żeby było mu dofinansowane powiedzmy 30 zł, bo żeby załatwić te formalności głuchy już potrzebuje tłumacza.

Pełnomocnik Rządu do Spraw Osób Niepełnosprawnych zaproponował, że w związku z aktualnymi pracami nad zmianami do ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych może warto rozważyć teraz szybkie przygotowanie

projektu formularza takiego wniosku. Zauważył jednak jednocześnie, że *ustawa o języku migowym i innych środkach komunikowania się* nakłada na organy administracji publicznej zapewnienie dostępu do tłumacza PJM, SJM i SKGON. Jest to zadanie własne powiatu. To, że PFRON dofinansowuje usługi nie zmienia faktu, że osoby niesłyszące są mieszkańcami powiatu przez cały rok, a nie od kwietnia. Dodatkowe pieniądze z PFRON mają ułatwić realizację tego zdania przez powiat. Trzeba pamiętać, że to nie PFRON zapewnia usługi tylko odpowiednie organy administracji publicznej. Takie sytuacje, które zostały przedstawione przez przedmówczynię nie powinny mieć miejsca. Nie można wywodzić z faktu, iż PFRON przekazuje pieniądze w trakcie roku usprawiedliwienia dla późnego terminu rozpoczynania przez samorząd powiatowy dofinansowania tłumaczy. Jak wynika z dyskusji o Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych, problem realizacji zadań na rzecz osób niepełnosprawnych dotyczy nie tylko finansowania przez samorządy usługi tłumaczy.

Z posiadanych przez Pełnomocnika Rządu do Spraw Osób Niepełnosprawnych wynika że. w 2016 r. w samorządach zostały złożone 73 wnioski na kwotę 218 tys. zł. Liczby te nie są zbyt imponujące. Być może wynika to nie tylko z braku wiedzy, że osobom niesłyszącym przysługują usługi tłumacza ale również ze skomplikowania procedury składania wniosku. Wygląda na to, że trzeba się przymierzyć nad procedurą ujednolicenia i uproszczenia składania wniosku.

Pani Monika Inglot-Werner, odnosząc się do przytoczonego zapisu o zapewnieniu przez samorządy dostępu do tłumacza zwróciła dodatkowo uwagę na trudność związaną z kwalifikacjami dostępnych tłumaczy zatrudnionych w samorządzie, szczególnie w mniejszych miejscowościach. Zazwyczaj są to osoby przeszkolone do komunikowania się w języku migowym. Jeśli te umiejętności po bardzo krótkich szkoleniach nie są dodatkowo podtrzymywane stałym używaniem języka migowego, to znajomość języka kończy się na: dzień dobry, poproszę dowód osobisty.

Pan Edward Pukło jako tłumacz, lektor i asystent osoby niesłyszającej przedstawił ponadto sytuację z punktu widzenia tłumacza. Problem jest z realizowaniem i finansowaniem potrzeby skorzystania z usługi tłumacza na cito, trudno czasami czekać trzy dni. W rezultacie są tłumacze, którzy pomagają osobom niesłyszającym społecznie, bez wynagrodzenia. Gdyby nie granty pozyskiwane przez Stowarzyszenie, trudno byłoby pomóc doraźnie osobie niesłyszającej w zapewnieniu tłumacza. Tłumacz przecież musi nie tylko poświęcić czas i wiedzę ale też dojechać do miejsca, w którym osoba niesłyszająca potrzebuje załatwić swoje sprawy. Niektóre PCPR-y wymagają od tłumaczy założenia firmy z opłacaniem składek na ZUS itd. żeby od czasu do czasu zapłacić mu wynagrodzenie za usługę.

Pani dr Magoryata. Czajkowska-Kisil, nawiązując do podniesionej przez przedmówców kwestii, odwoływanie się w różnych urzędach do braku notowania zapotrzebowania na tłumaczy, podkreśliła istotną rolę świadomości urzędników czy funkcjonariuszy publicznych np. wójtów, nauczycieli w szkołach o obowiązujących przepisach z jednej strony, a zasadności, potrzebie i konsekwencji ich stosowania z drugiej strony. Niestosowne, co najmniej, jest np. rozmawianie z niesłyszącym rodzicem ucznia przy wykorzystaniu tego ucznia do tłumaczenia rozmowy. Taka sytuacja jest oczywiście niewychowawcza. Może się też zdarzyć na przykład, że uczeń nie będzie zainteresowany rzetelnym przetłumaczeniem informacji. W rezultacie władza zasłania się tym, że nie ma takiej potrzeby na usługi tłumacza, a tak naprawdę nie ma okazji do tego, by się o tej potrzebie dowiedzieć. Osoby niesłyszące, rodzice niesłyszący tak naprawdę się do władzy nie zgłaszają z braku możliwości komunikowania się z nią.

Pani Monika Inglot-Werner prześle członkom Rady zestawienie przedstawiające obecny stan prawny i trudności związane z jego realizacją oraz swoje propozycje zmiany obecnej sytuacji w zakresie finansowania usługi tłumacza. Do roboczej konsultacji zgłosił akces **Pan Edward Pukło**.

Pełnomocnik Rządu do Spraw Osób Niepełnosprawnych przypomniał, że wprowadzie są przepisy ustawy o języku migowym, jest PRJM ale w pierwszej kadencji Rady nie udało się opracować systemu kształcenia i certyfikowania tłumaczy. Jest kilka języków porozumiewania się. Nawet jeśli instytucja chce, to nie ma jednolitych narzędzi do szukania i wyboru tłumacza, którego chciałaby zatrudnić choćby na część etatu, bo nawet nie wiadomo tak naprawdę kto jest tłumaczem języka migowego oprócz tego, że niektórzy go znają. Można zacząć w różny sposób wymuszać przestrzeganie ustawy ale wcześniej trzeba by udostępnić wykwalifikowanych tłumaczy. Zauważył, że dyskusja o problemach związanych z realizacją praw osób niesłyszących doprowadziła w rezultacie do ponownego potwierdzenia konieczności opracowania systemu kształcenia i certyfikowania tłumaczy. Potrzebni są również tłumacze biegli. Nawet jeśli pierwsze rozwiązania nie okażą się od razu idealne, to prościej będzie je korygować na bieżąco, niż funkcjonować dalej bez niczego. Będzie też można pilnować wtedy czy urzędy przestrzegają prawa wobec osób niesłyszących. Pełnomocnik Rządu wyraził przekonanie, że wobec przedstawionych problemów opracowanie systemu kształcenia i certyfikowania tłumaczy jest zadaniem priorytetowym dla Rady i powinno być szybko zrealizowane. Obecny skład Rady, zdaniem Pełnomocnika Rządu jest przygotowany do podjęcia i zrealizowania tego zadania.

Pani Przewodnicząca, zgadzając się z opinią Pełnomocnika Rządu wskazała jednocześnie, że jest jeszcze ważne, aby prawo do usługi tłumacza działało we wszystkich instytucjach. Obecnie jest np. tak, że osoba niesłysząca ma prawo do tłumacza na uczelni wyższej ale już nie może z niego korzystać w szkole policealnej czy na studiach podyplomowych (student podyplomowy nie jest studentem lecz słuchaczem). Tak to reguluje obecna ustawa o szkolnictwie wyższym. Nie wiadomo jak te sprawy zostaną rozwiązane w nowym projekcie Ministra Gowina. Drugą ważną Jej zdaniem jeszcze kwestią jest sprawa możliwości i sposobu sfinansowania tłumacza, którego osoba niesłysząca już ma i nie chce prosić PCPR o tłumacza. Uważa, że jak już będzie projekt nowej ustawy o szkolnictwie wyższym, to dobrze byłoby, aby zespół powołany przez Radę przeanalizował zapisy nowej ustawy i porównał je do obecnej oraz do wniosków Rady poprzedniej kadencji w kontekście potrzeb osób niesłyszących.

Pełnomocnik Rządu do Spraw Osób Niepełnosprawnych wyraził opinię, że gdyby Rada dostała ten projekt wcześniej, to na następnym posiedzeniu Rada mogłaby wyrazić opinię i przekazać ją do MNiSW.

Pan Grzegorz Piątkowski poinformował zebranych, że nowy projekt został już udostępniony na stronach Rządu i jest to dobry moment do zastanowienia się nad zaproponowanymi rozwiązaniami. Wyraził gotowość do ewentualnej **pomocy Pani Przewodniczącej w zakresie przepisów dotyczących szkolnictwa wyższego. Po posiedzeniu prześle Jej ww. projekt.**

Ad. 4.

W wyniku dyskusji na temat zespołu ds. certyfikacji tłumaczy języka migowego ustalono, że ponieważ wszyscy są zainteresowani tym tematem, nie ma na razie potrzeby powołania zespołu. Natomiast **Pan drPaweł Rutkowski na kolejne posiedzenie Rady opracuje propozycję certyfikacji tłumaczy** w formie rekomendacji, opierając się m.in. na materiałach wypracowanych w trakcie poprzedniej kadencji PRJM. Materiał ten przed kolejnym posiedzeniem Rady zostanie rozesłany do wszystkich członków w celu zgłaszania uwag i uzupełnień konkretnych rozwiązań (nie problemów). Ponadto, podczas posiedzenia będzie można w trybie wprowadzania zmian na bieżąco z prowadzoną dyskusją korygować konkretny materiał i w rezultacie przyjąć wypracowaną wspólnie rekomendację a następnie przekazać ją do Biura Pełnomocnika Rządu do Spraw Osób Niepełnosprawnych. Pan dr Paweł Rutkowski wyśle również na roboczo przygotowany materiał do Stowarzyszenia Tłumaczy Polskiego Języka Migowego z prośbą o wypowiedzenie się.

Pani Przewodnicząca poprosiła **Pana Grzegorza Kozłowskiego**, jako eksperta z zakresu SKGON o wypowiedanie się dla celów opracowania systemem certyfikacji tłumaczy w zakresie istotnym dla specyfiki SKGON.

Pan Grzegorz Kozłowski zapewnił, że będzie konsultował propozycje na bieżąco.

Dyrektor Biura Pełnomocnika Rządu do Spraw Osób Niepełnosprawnych **Pan Mirosław Przewoźnik** podkreślił, że wypracowana koncepcja musi zostać ubrana w język prawniczy. Zaproponował, że warto, aby przed następnym posiedzeniem, na którym Pan dr Paweł Rutkowski przedstawi prezentację, członkowie Rady zapoznali się ze sposobem nieco adekwatnego rozwiązania problemu w odniesieniu do przepisów o specjalizacji w zawodzie pracownik socjalny zawartych w przepisach ustawy o pomocy społecznej. Można zobaczyć, jak takie przepisy mogłyby wyglądać. Tam są wskazane odpowiednie placówki szkolące z zapleczem i kadrą, tryb dochodzenia do egzaminu, sposób egzaminowania i kwestie związane z nadawaniem certyfikatu. Certyfikat – odrębny dla instytucji szkolących i odrębny dla tłumaczy – zdaniem Dyrektora powinien nadawać jakiś organ państwowy administracji rządowej.

Dyrektor zapewnił również Radę, że może liczyć na wsparcie legislatorów Biura przy nadawaniu kształtu prawniczego rozwiązaniu zaproponowanemu przez Radę.

Ad. 5 i Ad. 6

Ustalono, że przy zainteresowaniu wielu członków Rady danym zagadnieniem istotne jest ustalenie lidera konkretnego zadania, który przygotowywałby propozycje konsultowaną w trybie roboczym – mejlowym – w celu wypracowania projektu materiału, stanowiska (nie chodzi o spis problemów tylko propozycje rozwiązań) do przedstawienia na Radzie. Wówczas każdą sprawę można prowadzić równolegle i w zależności od potrzeb.

Jeśli będzie konieczność powołania zespołów będą powoływane w konkretnej sprawie.

Ustalono w głosowaniu, że przy pracy roboczej z liderem prowadzącym, posiedzenia raz na kwartał wydają się zbyt rzadkie. Ustalono w głosowaniu żeby w miarę możliwości spotykać się co dwa miesiące.

Pani Przewodnicząca uprzedziła członków Rady, że będzie mejlowo dopytywała liderów o stan pracy, żeby w ten sposób motywować również do wypracowania zaplanowanych materiałów.

Uzgodniono, również, że oprócz 3 głównych zagadnień wskazanych na tym posiedzeniu kolejne sprawy i zagadnienia, którymi Rada będzie się zajmowała będą ustalane na bieżąco w zależności od potrzeby i czasu.

Ad. 7

Pani Przewodnicząca poprosiła o przesłanie przez Biuro do zapoznania się członkom Rady *projektu zmian do ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudniania osób niepełnosprawnych*.

Pan Mirosław Przewoźnik Dyrektor Biura Pełnomocnika Rządu do Spraw Osób Niepełnosprawnych poinformował, że od poniedziałku projekt jest opublikowany na stronach BIP ministerstwa w zakładce projekty aktów prawnych.

Pan dr Paweł Rutkowski zaproponował, aby zapoznać się z pracami parlamentarnego zespołu ds. głuchych, który przygotowuje nowelizację istotnej dla PRJM ustawy o języku migowym. Chodzi też oto, by nie stało się tak, jak za poprzedniej kadencji, kiedy Parlament przegłosował zmianę w ustawie, nie pytając Rady o zdanie. Pan dr Rutkowski uczestniczy w pracach tego zespołu i może podzielić się na którymś z następnych posiedzeń, co jest przedmiotem dyskusji. Rada mogłaby się do tego odnieść i byłby to wkład Rady także w tamtą dyskusję. Ten zespół stara się szeroko konsultować swoje pomysły. Rada mogłaby też temu zespołowi parlamentarnemu przekazać swoją rekomendację w sprawie certyfikacji.

Pani Ewa Murawska-Najmiec poinformowała członków Rady że w dniu 7 czerwca *projekt ustawy o zmianie ustawy o radiofonii i telewizji* przekazany został uchwałą Senatu do sejmowej Komisji Kultury i Środków Przekazu. Jest to projekt, który podnosi kwoty udogodnień dla osób niepełnosprawnych (audiodeskrypcji, języka migowego i napisów dla osób niesłyszących) z obecnie obowiązujących 10 % do 50 % w rozłożeniu na 4 lata: od 2018 do 2022 r. Są to: druk sejmowy nr 1607 oraz druki senackie 366 i 366S. Proces dochodzenia do takiego kształtu projektu był bardzo długi i żmudny. Był konsultowany m.in. z Polskim Związkiem Głuchych, RPO, Krajową Radą Konsultacyjną do Spraw Osób Niepełnosprawnych itp. Obecnie procedowanie projektu zatrzymało się. Czy Biuro lub Pełnomocnik wiedzą czy ten projekt zgodnie z planem ma szansę na dalsze procedowanie i na wejście w życie z dniem 1 stycznia 2018 r. i czy Rada może coś w tej sprawie zadziałać.

Pan Mirosław Przewoźnik, odnosząc się do wypowiedzi Pani Ewy Murawskiej-Najmiec, odpowiedział że Rada zgodnie z ustawą Rada jest organem doradczym ministra ds.

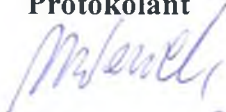
zabezpieczenia społecznego i opiniuje m.in. projekty dokumentów rządowych w zakresie dotyczącym funkcjonowania osób uprawnionych. Pełnomocnik zasadniczo popiera zaproponowane rozwiązania, ale Dyrektor nie wie czy było stanowisko Rządu w tym zakresie.

Pani Ewa Murawska-Najmiec poinformowała, że do tego momentu Rząd się nie wypowiedział w tej sprawie, pozytywną opinię swoją wyraziło tylko Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego.

Ad. 8

Na zakończenie obrad ustalono, że ze względu na okres świąteczny i dużą zajętość terminarza Pełnomocnika Rządu do Spraw Osób Niepełnosprawnych sprawami w Sejmie kolejne spotkanie Rady odbędzie się w styczniu 2018 r. Konkretny termin zostanie podany po uzgodnieniu z Pełnomocnikiem Rządu do Spraw Osób Niepełnosprawnych.

Protokolant

Przewodniczący Rady

